

Pèl & Ploma

LES NATIONS MORIBONDES

(SALISBURY)

Ayuntamiento de Madrid

(La sagesse des nations.) Il ne faut jamais dire: fontaine, je ne boirai pas de ton eau

Alfred Stevens

Durant tot aquest mes estarà oberta a l'Escola de Belles Arts de París l'exposició de les obres de l'Alfred Stevens, que ls seus amics desitgen veure reunides.

Encara que aquest pintor nasqué a Brusseles, viu a París desde fa tants anys, que les seves obres són genuïnament parisenques; difícilment hauria pogut haver-se impressionat de l'art flamenc abans dels vint anys que tenia quan s'establí a la capital francesa.

La que indubtablement és flamenca, és la seva percepció, la seva facultat de rodejar els seus models de l'ambient que caracterisa la vida de cada hu i l'esperit meticulós que no fa deixar fora del quadro cap trastet que fos inherent a cada personatge. El conjunt de la seva obra no hauria després a Belgica la flaire capítos de la vida femenina, de la que l'Stevens ha sigut un gran comentador.

Pera nosaltres la qualitat culminant que s' desprèn de l'obra d'aquest pintor com ensenyança, és l'història íntima de la dona del segon imperi, envolquellada dintre les espantoses corbes del marinyac o dels pentinats alts. Aquelles flors vivents, estranyament realçades dintre ls ostentosos satins i sedes foren absolutament compreses en el llur aspecte aparent, de gent corrent la vida adalerada en la cort del darrer Napoleon. Stevens ha fixat pera la posteritat la dona francesa un xic *frou-frou*, auccellet aixelabrat, i adorada am superficial passió pels homes d'aquella cort un poc improvisada. L'altre extrem, la part enigmàtica d'aquelles dones, la part felina, sfinx o psicològica, és la deixa que farà als temps del pervindre en Degas, encara tant poc conegut no solament pel public, sinó fins entre ls artistes.

La justícia que s' fa a Stevens no és prou definitiva: la crítica demana massa coses de necessitat actual, a un pintor que am la seva tranquil·la observació que tot ho tracta somptuosament deixarà la mida exacta dels bonics sers purament superficials que ha tractat. La corrent dels pobles ja l tracta millor, i tant els museus de París com els de Londres, Brusseles, Berlin, Viena i Nova-York el guarden ja d'aquella manera que demostra que l'estima d'aquells quadros anirà en augment poc a poc, però am fermesa.

L'exposició d'ara és la consagració del nom del Stevens, i amb els resultats materials farà dolça la vellesa pobre d'un artista que en vida té a París un carrer que porta l seu nom, així com fa temps també l duien totes les escriptures de les cases que l formen.

El carinyós moviment dels seus admiradors li portarà l reconfort necessari pera que la tardana florida de la gloria no li sigui amarga.

Els dibuixos d'aquest número

El primer representa dos musics del concert europeu. L'un rasca la guitarra, i l'altre bufa un sac de gemecs; lo que s veu més és que bufa i els gemecs. La lletra de sota no deixa d'esser una venjança personal del guitarrer, i l'altre no té més remei que callar, perquè tot-hom comença a pensar lo mateix. Traduida, pam més, pam menos, vol dir: «Quan te burlaves de mi, qui ns tenia de dir que moririem del mateix mal!»

L'altre no se surt de l'art pur, i és un *croquis* fet pera l calendari de la casa fills de Gerard Bertran.

La Rua

Per haver de veure l degradant espectacle dels ultims anys, tant sens endona que sigui la *Rua* a la Rambla com al Passeig de Gracia.

Més cal tenir en compte dugues coses, que fan interessant el cas. La primera és que, si passa pel Passeig de Gracia, la veurem desde ls balcons del PEL & PLOMA, que durant els tres dies de Carnaval se n'anirà de Barcelona pera no tenir amoïnos. La segona, i més seria, és la *mort de la Rambla*: la Rambla s'està morint sense que ningú se n'adongui, i quan s'anirà am remeis ja no serà temps. L'evolució de la Rua és tant natural com la resistència que hi ha a passejar pel Parc. Hi ha una misteriosa coincidència natural que fa que ls centres de les ciutats se moguin cap a ponent, així com sen van els centres de les nacions.

La denuncia de Llotja

Un circol artistic, que no és el *Círculo artístico*, ha denunciat en tota regla l'estat actual de l'ensenyança de les Belles Arts a Llotja. La conclusió havem sentit a dir que demana pura i senzillament la clausura. A la Diputació sembla que s'ha dit que la protesta era igual que tirar aigua a la mar; però l'aigua de pintura tenyeix molt, i el public potser se n'adonará. Unim els nostres desitjos de millora a l'esperit que inclou el document. Barrejant-se a la vida general artistica és com les societats de Belles Arts trobaran les simpaties que a voltes els aparten els particularismes exagerats.

Els «Poemes de Mar»

PER APELES MESTRES (1)

Els *Poemes de Mar*, de l'Apeles Mestres, veuran la llum la semana que ve. En ells a condensat el poeta totes les fortes imatges que l'admiració del natural li suggerí fa temps.

Prou afortunats pera llegir les proves abans de publicar-se l llibre, havem obtingut de l'amic que ns deixi publicar un fragment, escullit entre les millors planes del volum:

La Rosons

CANT SEGON

I

El cel es gris; l'ayre, glacial. — La platja
retruny penosament al bram selvatge
de la mar furiosa
y al cocleig displicent de las cercetas.
Tristament recolzats en las barquetas
els pescadors, ab la mirada ansiosa
segueixen las onadas
qu'a sos peus se revolcan irritadas.
¡Quina tristesa tant sublim, tant digna
traheixen sas miradas!
¡L'hivern ha sigut llarch, brufós, maligne;
s'han contat las setmanas per gropadas;
ja fa un mes a la vora
que no ha varat ni una barqueta trista
ni un trist llahut!... Y clavan fit la vista
en aquell cel de plom qu'obstinat plora,
ells que no ploran may!... «Paciencia y fóra!»
Sí, «paciencia!... ¡esperansa!»
suspiran en tant llargas agonias,
de la resignació fentne venjansa...
Mes de cop, impacient, el vell Matias,
l'antich patró, guaytant en llunytanansa,
«o molt m'enganyo — exclama — o ve bonansa.
M'apar, fa bella estona,
qu'el vent tomba a garbi y el cel s'aprima
de part de Barcelona...
¿Què us sembla si marxessim a la prima?
«¡Ja está dit! — adressantse ab enteresa
li respón l'Andalet. — ¡A l'ayga, a l'ayga!
¡Espolsemnos de sobre la peresa!

(1) Llibreria de Lopez: Rambla del Mig.—2 pessetes.

¿Qué pot ser que s'escayga?
¿Que se'ns alsi brufada de mà esquerra?
Donchs virem en rodó y tornem a terra.»

II

«Penseushi bé, Matias,
—pescadors y palers fentli rodona
li diuen gravement;—hi han molts més dias
que vidas no tenim. El vent no dóna
cap senyal de mudansa;
tira més a temperi qu'a bonansa.»

Mes l'Andalet respón: «¿Deixeu que digan!»
Matias, no'n feu cas: ells que s'estigan
esperant qu'el vent mudi. La rabiola
vindrá a la matinada

quan la vostra barqueta torni sola,
¿què vol dir plena! ¿curullada!

¿Quants som els que marxeim? ¿que véns tu, Mero?
¿tu també, Calauet? ¿y tu, Besora?...
¿Som cinch? Donchs ya som prou. ¿Alsa, us espero
tot estibant l'ormeig! D'aquí a mitj' hora
tots aquí ab la cistella ¡y mar-enfóra!»

III

En tant que l'Andalet, tot energia
y el patró tot catxas a y bonhomia
la vela desplegavan
y en el senó las xarxas estibavan
y ab la sàssola treyan
l'aygua del cel, al fons del buch colada,
dret a la barca, entre la boyra, veyan
arribar la Rosons tota allerada.

«¿No es pas cert, Andalet? ¿qu'han dit, que marxas?»
li pregunta abocantse a la barqueta
—¿Vols ajudarnos a estibar les xarxas?»
li respón el minyó fent la rialleta.
«¿Que t'has begut el seny?

—No pas per are.

—¿Que no veus quin temps fa?

—Déu vulga encare

qu'en vegem de pitjors com n'havem vistos.
—¿Y de mellors també?... ¿No li ha senderi
per ferse en mar ab un semblant temperi!
¿Fins els palers vos miran y estan tristos!

Y vos també, Matias,

¿ja heu pensat lo que feu?

—Tu'l que pendrias

que l'Andalet fos un marrech de faldas...
¿Bé, ja ho veig! ¿ni a pes d'or el donarias!
¿com qu'és el més bon mosso de tot Caldas!

—¿Vell boig!—fa la Rosons.—¿Mira el baboya!
¿Fa que no marxareu? ¿Fa que no?

—Noya...

demà t'ho sabré dir.»

IV

La mapíobra
s'ha terminat. Ja la Rosons vers ella
veu arribar—erta d'esglay, la pobra—
als altres remitgers ab la cistella
y esclops y saltambarch; y arrebossantse
els folgats calsolets de tamarella
saltan tots a la barca persignantse.

La Rosons s'estremeix, y abrahonantse
a la roda de proa: «¿Andalet!—cria.—
¿Tu m'has estimat may? ¿may de ta vida!
¿may! ¿ho sents? ¿may, te dich! Si m'estimessis
ni t'ho hauria de dir que no marxassis;
ja t'ho diguera el cor y't quedarias.»

Y respón l'Andalet, trémul el llavi
però fent el cor fort: «¿Qu'ets criatura!
Aquet mal temps ¿no fa bé prou que dura?
¿Ja es hora un dia o altre que s'acabi!
¿Ja hem entrat al Abril! D'aquí a vint dias
som a Pascua primera: ¿no ho sabias?»

Y's posa a riure y riuen tots. Llavoras
la Rosons, recoltzantse,
romp de cop a plorar. Y ell, abocantse
y alsantli el cap, li diu: «Bé, ¿per què ploras?
Veyam, ¿de què t'exclamas?

¿Això? ¿Aquestas onadas t'esparveran?...»

Y frenèlich girantse
dret als palers, qu'arremangats de camas
y ab els pals a las mans, fa estona esperan

de peus entre l'escuma: «¡A l'ayga!» crida.
«¡A l'ayga!» diu la colla;
y els pals cauen en terra; el patró amolla
la beta del palanqui, y lliure, ardida,
la barca baixa al mar d'una embranzida.

V

La Rosons no la veu: tapa's la cara
ab el blau devantal, xopat encara
dels esquixos del mar a la varada;
y enfonzantse els peus dintre l'arena
s'en va, caminant d'esma, anorriada
platja-amunt, platja-amunt, morta de pena.

Però al entrar al poble, deturantse,
se gira y guayta al mar; y en llunytanansa,
al veure la barqueta
entre onada y onada capbossantse,
ab la vela esblaymada destacantse

com perduda cerceta
sobre aquell cel d'una negror qu'espanta,
aixeca els ulls al cel ab gelosia

y exclama: «¡Reyna Santa!

Tu, que sabs que sens ell jo'm moriria,
no te'l vulguis per tu, Verge Maria!»

Se suscriu al PÈL & PLOMA

a Barcelona, en les llibreries de:

A cànt Parés, 3, Carrer de Petritxol.
L'Avenc, 20, Ronda de l'Universitat.
Verdaguer, 5, Rambla del Mig.
Duran i Bori, 30, carrer de Fernando.
López, llibreria espanyola, 20, Rambla del Mig.
Corne, llibreria francesa, 8 i 10, Rambla del Mig.
Piaget, llibreria francesa, 23, Rambla del Mig.
Cerveceria dels IV Gats, carrer de Montesión.
Kiosco Tasso, Pla de la Boqueria (venda a l'engròs).

a Gracia, a can Nibó, 91, carrer Major.

a Madrid, Hector Kummer, libreria, 91, Alcalá.

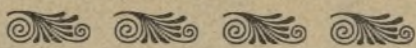
a Paris, l'on s'abonne chez:

Ed. Sagot, 39 bis, rue Châteaudun.
Boyreau & Chevillet, 22, rue de la Banque.
P. V. Stock, Galerie du Théâtre Français, 8, 9, 10 & 11, Palais Royal.
En vente dans tous les kiosques.

a London, Émile Pelletier, 56, Charlotte Street, Fitzroy Square.

a Bruxelles, Librairie Istace, Galerie du Roi, 14, & Boulevard Anspach.

a México, Agencia internacional, Cerrada de la Moneda, 8.

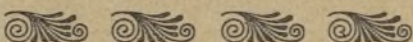

PUCHINEL-LIS

Tots els dilluns, dimecres i
divendres, a les 10 de la nit,
funcions variades.

Dijous i diumenges, a la
tarde, funcions pera nois, a les
quatre i mitja.

Se serveix beure i menjar a
totes hores.

NOTA.—Els clíxés del present número han sigut fets per la casa J. THOMAS, 375, carrer de Mallorca.

Tipografia «L'AVENC»; Ronda de l'Universitat, 20, Barcelona. — Telefon 115

Ayuntamiento de Madrid

Pèl & Ploma ♦ Semmanari a 10 centims

Dibuixat per R. CASAS ★ ADMINISTRACIÓ: 6, Passeig de Gracia, GRACIA-BARCELONA ★ Escrit per M. UTRILLO

~~~~~ SUSCRIPCIÓ ~~~~~

Barcelona, limits actuals, un any, 5 ptes. ● Resto de España, un año, 6 ptas. ● Union postale universelle, un an, 7'50 fr.

Tots els subscriptors tenen dret al cartell anunciador.

Números atrassats, 25 centims

Estudi pera l calendari de la casa fills de G. BERTRAN
Ayuntamiento de Madrid